

Таким чином, можна з упевненістю констатувати, що існують необхідні майнові-правові передумови для заняття державними вищими закладами освіти підприємницькою діяльністю і відповідно, що останні, надають платні послуги діють на свій ризик і під власну матеріальну відповідальність. При цьому її обмежений характер не може розглядатися як перешкода до заняття підприємництвом. В той же час, для того, щоб здійснювати підприємницьку діяльність у майновому плані державні навчальні заклади повинні бути розкряпані. Тому, на наш погляд від конструкції другорядної похідної власності слід відмовитися. Натомість доцільним буде прийнята у науці та відображена у проекті ЦК України позиція, згідно якої сама юридична особа повинна бути власником наданого їй майна.

Надійшла до редколегії 22.01.2000

Список літератури:

1. Відомості Верховної Ради України 1991 №20, ст.249.
2. Відомості Верховної Ради України 1991 № 24, ст.272.
3. Попондопуло В.Ф. Правовой режим предпринимательства С.-Пб. 1994.
4. Пушкин А.А. Проблемы совершенствования правового регулирования имущественных и личных неимущественных отношений, соответствующих отраслей законодательства и учебных дисциплин. Х., 1993.
5. Довгерт А.С. Проект нового Цивільного кодексу України: теорія та проблеми// Вісник Університету внутрішніх справ. 1999. Вип. № 6.
6. Мейер Д.И. Русское гражданское право ч.1 М. 19 97г.
7. Гражданское и торговое право капиталистических государств/ Под ред. Васильева Ю. А. М., Международные отношения 1993.
8. Венедиктов А.В. Государственная социалистическая собственность. М. 1948.
9. Гражданское право. Под ред. Толстого Ю.К. и Сергеева А.П Часть 1. М., 19 98.
10. Комментарий Части первой Гражданского Кодекса Российской Федерации для предпринимателей. Под ред. Брагинского М.И., Суханова Е.А., Витрянского В.В. М. 19 95.

О.А.Орловська

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

У період становлення України як нової держави обновляються відношення в суспільстві, що охоплюють усі боки життя країни. Радикальні економічні і політичні перетворення призвели до створення свого владно-правового поля. У зв'язку з переходом до ринкової економіки відбувається перелом у свідомості людей, оскільки на зміну традиційним відношенням приходять принципово нові суспільні відносини. Отже, виникає необхідність їхнього регулювання за допомогою відповідних механізмів.

На даний момент ми спостерігаємо, розвиток таких галузей права, яким в радянські часи приділялось небагато уваги. Виникають суспільні відносини, які з урахуванням динаміки і розвитку відзначених процесів потребують правового регулювання. Що не обходить стороною і органи внутрішніх справ. Підрозділи ОВС вимушені пристосовуватись до нових економічних відношень. Це набуває особливої актуальності в умовах скрутного становища бюджетної сфери економіки. А в умовах, коли в руках злочинців зосереджені значні

матеріальні кошти, боротьба з ними також потребує значних коштів. Отже у підрозділів ОВС виникає потреба пошуку нових шляхів вирішення проблем матеріального забезпечення своєї діяльності. Це доповнюється ще й тим, що від представників комерції надходять щирі і доволі відверті пропозиції щодо спонсорської і іншої допомоги підрозділам ОВС.

Як діяти органам внутрішніх справ в даній ситуації? Які в них права і які обов'язки по управлінню своїм майном в нових умовах існування?

Термін "цивільно-правовий статус" по суті і розуміється як правове положення конкретного суб'єкта як носія різноманітних прав і обов'язків. Отже і виникає проблема визначення цивільно-правового статусу підрозділів ОВС.

Треба звернути увагу і на інший аспект. О. М.Бандурка відзначає, що: "Нові реалії, як-от : створення фактично нових органів внутрішніх справ, що діють на підставі законодавства незалежної держави; відновлення особового складу органів внутрішніх справ, що відбулося за роки незалежності; виникнення нових складних завдань , що повинні вирішувати органи внутрішніх справ; розвиток міжнародного співробітництва; необхідність удосконалення роботи з кадрами; упровадження наукових основ організації праці в практичну діяльність органів внутрішніх справ - викликали необхідність вивчення проблем теорії, практики і шляхів удосконалення управління в органах внутрішніх справ." [1].

А ці проблеми тісно пов'язані з проблемами економічного забезпечення ОВС. Яку схему управління вибрати для поліпшення матеріального становища підрозділів ОВС? А це, в свою чергу, пов'язано з визначенням цивільно-правового статусу підрозділів органів внутрішніх справ. Як ми знаємо одним з принципів управління в ОВС є принцип субординації - ієрархічної підпорядкованості нижчих підрозділів вищим. А цивільно-правовий статус передбачає наявність свободи вибору економічної діяльності суб'єкта господарювання. Треба визначити ступінь цієї свободи для окремих підрозділів ОВС і механізми взаємовідношень вищих і нижчих підрозділів з питань господарювання.

Наприклад, у п. 9 Положення про державну службу боротьби з економічною злочинністю, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 1993 р. №510, говориться, що "Головне управління боротьби з економічною злочинністю МВС, управління (відділи) боротьби з економічною злочинністю УВС Республіки Крим, областей ГУВС м. Києва, УВС м. Севастополя, УВСТ є юридичними особами, що мають самостійний баланс, рахунки в установах банку, печатки з зображенням державного герба України і свого" [4]. Але ж тут не визначається які права і які обов'язки цей підрозділ має по розпорядженню цим самостійним балансом, банківськими рахунками. Це одна з прогалин в правовому механізмі регулювання цих питань. А таких прикладів існує безліч. Ми бачимо, що динамічність законотворчого процесу в Україні призводить до того, що деякі нормативні акти залишаються недоробленими, недосконалими.

У сучасній науковій літературі приділяється увага органам внутрішніх справ, питанню юридичних осіб у даній системі. Проте, вищевказані проблеми не вирішуються.

О.Ф.Скакун, Н.К.Подберезський відносять міліцію до публічних юридичних осіб, які створюють систему органів, що входить у структуру Міністерства внутрішніх справ України і покликана захищати життя, здоров'я, права і свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань. Публічні юридичні особи спрямовують свою діяльність на задоволення тих або інших потреб, мають публічні цілі і не переслідують цілі одержання прибутку як статутного завдання. [2]

У підручнику "Радянське цивільне право" за редакцією В. А. Рясенцева, юридичні особи в системі МВС віднесені до державних юридичних осіб, що підпорядковуються загальному правовому режиму юридичної особи, на які поширюються норми Цивільного Кодексу. Вони виникають у розпорядницькому порядку. Призупинення їхньої діяльності можливо як шляхом реорганізації, так і шляхом ліквідації.[3] До таких юридичних осіб автори відносять виправно-трудова колонії, але на даний момент вони виведені із системи МВС. Тому можна зробити висновок про те, що сьогодні ця інформація вже застаріла.

При вивченні цієї проблеми варто підкреслити, що предметом дослідження є нормативні акти, що регулюють відношення в області діяльності органів внутрішніх справ, а об'єктом - самі підрозділи внутрішніх справ.

З вищевказаного можна зробити висновок, що у сучасних умовах проблема визначення цивільно-правового статусу підрозділів органів внутрішніх справ є актуальною і такою, що потребує детального вивчення, тому що правова основа таких відношень, правовий статус таких специфічних суб'єктів потребує розробки, систематизації, розширення і поліпшення.

Для того, щоб детально проаналізувати цю проблему необхідно звернути увагу на наступні питання:

- які з підрозділів ОВС є юридичними особами, а які ні;
- яку вони мають правоздатність і дієздатність;
- яка ступінь їх самостійності як суб'єктів управління майном;
- які механізми відношень підрозділів ОВС з комерційними структурами;
- механізми взаємовідношень нижчих підрозділів з вищими з питань управління майном.

Надійшла до редколегії 17.02.2000

Список літератури:

1. Управление в органах внутренних дел Украины: учебник [ред.А.М.Бандурка].Харьков, 1998.
2. Теория права и государства: учебник [ред.О.Ф.Скакун, Н.К.Подберезского].Харьков, 1997.
3. Советское гражданское право: учебник [ред.В.А.Рясенцева, Н.П. Валюшина] Москва, 1987.
4. Положение о государственной службе по борьбе с экономическими преступлениями. Утверждено Постановлением Кабинета Министров Украины от 05.07.1993г.